

**Қазақстан Республикасының Үкіметі,
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен
Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және
дамыту агенттігі арасындағы макроэкономикалық саясат шараларын
үйлестіру туралы 2023 – 2025 жылдарға арналған келісім**

Кіріспе

Өткен 2022 жылы Қазақстанның экономикасы мен қаржы секторы сыртқы да, ішкі де факторлардың әсерінен бұрын-соңды болмаған күйзеліске тап болды.

Мұндай жағдайларда Қазақстан Республикасының Үкіметі (бұдан әрі – Үкімет), Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі – Ұлттық Банк) мен Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі – Агенттік) әрқайсысы өздерінің заңнамада белгіленген өкілеттіктері шеңберінде экономиканың сапалы өсуін қамтамасыз ету, оны ауқымды, терең трансформациялауды жүзеге асыру, қаржы нарығы бағасының тұрақтылығын қамтамасыз ету, барлық ықпал ету салаларында өзара іс-қимылды жалғастыра отырып, тиімді макроэкономикалық саясат жүргізу арқылы халықтың өмір сүру деңгейі мен әл-ауқатын арттыруға өз күш-жігерін жұмсайды.

Осы Келісімді іске асыру шеңберінде контрциклдік қағида тетігін ескере отырып, бюджеттік жоспарлау сапасын арттыру, мемлекеттің экономиканы қаржыландыруға қатысуын қысқарту, ақша-кредит саясатын жетілдіру, инфляция деңгейін төмендету, қаржылық тұрақтылықты нығайту және қаржы секторын дамыту жөніндегі бірлескен шаралар жалғасатын болады.

Үкіметтің, Ұлттық Банктің және Агенттіктің бірлескен күш-жігері макроэкономикалық және қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз етуге, оның ішінде инфляцияның нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізуге бағытталатын болады, бұл әсіресе ағымдағы жағдайларда маңызды. Бұл несиелердің қолжетімділігін арттыру, инвестицияларды ұлғайту және ұзақ мерзімді тұрақты экономикалық өсу үшін жағдай жасауға мүмкіндік береді.

Орта мерзімді кезеңде инфляция деңгейін кезең-кезеңімен төмендету жөнінде бірлескен шаралар қабылданатын болады. Ұлттық Банк 2023 жылы ішкі экономикада қалыптасқан жағдайларға және сыртқы ортада өзгеріп жатқан жағдайларға инфляцияның нысаналы мәндерін бағалауды жүргізеді.

Үкімет орта мерзімді перспективада 6 %-ға дейін экономикалық өсу қарқынына қол жеткізу міндетін қойып отыр.

Инфляцияның белгіленген нысаналы дәлізге кіруін қамтамасыз ету үшін Ұлттық Банк инфляциялық таргеттеу қағидаттарын ұстануды жалғастырады.

Үкімет, Ұлттық Банк және Агенттік осы Келісіммен теңгерімді өсуді қамтамасыз етуге арналған шараларды үйлестіруді қамтамасыз етуге жәрдемдесетін мынадай қағидаттарды айқындайды.

Үкімет, Ұлттық Банк және Агенттік басшылыққа алатын қағидаттар

Тараптар институционалдық реформалар жүргізудің, институттардың тәуелсіздігін нығайтудың, құқықтық негіздерді күшейтудің, Қазақстанның институционалдық стандарттарын озық практикаларға келтірудің маңыздылығын сезінеді.

1. Экономиканың тұрақты және теңгерімді өсуі үшін Үкімет мынадай қағидаттарды басшылыққа алатын болады:

теңгерімді салық-бюджет саясатын жүргізу, республикалық бюджет шығыстарының өсу қарқынын шектеу жөніндегі контрциклдік бюджеттік қағидаларды қатаң сақтау арқылы макроэкономикалық саясатты іске асыру;

кәсіпкерлік қызметті жандандыру үшін барынша қолайлы және ынталандырушы жағдайларды қалыптастыру;

бизнесті жүргізу үшін қолайлы және тең жағдайлар жасау, жеке меншікті қорғауды күшейту, жеке бастамаларды қолдау арқылы инвестициялар тарту;

мемлекеттің экономикаға қатысуын барынша азайту, экономикалық нарықтық қатынастарға әкімшілік интервенцияларды кезең-кезеңімен қысқарту, экономикада бәсекелестік үшін жағдай жасау, бизнесті мемлекеттік қолдаудың тікелей құралдарынан жанама құралдарына көшу;

2. Ұлттық Банк ақша-кредит саясатын жүргізу кезінде мынадай қағидаттарды басшылыққа алатын болады:

инфляциялық таргеттеу режимі кезінде инфляция деңгейін біртіндеп төмендету;

либералды валюталық заңнаманы одан әрі сақтау және еркін құбылмалы айырбас бағамы режимін жалғастыру;

экономиканы одан әрі эмиссиялық қаржыландыруға жол бермей, Ұлттық Банктің жеңілдікті кредит беру бағдарламаларына қатысуын қысқарту;

тиімді ақша айналымын қамтамасыз ету және төлем жүйелерінің үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету.

3. Агенттік қаржы нарығына қатысушыларды реттеу мен қадағалауды жүзеге асыра отырып, қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарының тұрақтылығын қамтамасыз етуге жәрдемдесу және қаржы жүйесіне деген сенімді қолдау шеңберінде мынадай қағидаттарды басшылыққа алатын болады:

қаржы нарығын, қаржы институттары мен құралдарын тиісінше дамыту жөнінде шаралар қабылдау;

қаржы институттары қабылдаған тәуекелдер дәрежесін бағалауға негізделген тәуекелге бағдарланған тәсіл негізінде қаржы нарығының барлық секторларындағы қадағалау;

қаржы нарығында адал бәсекелестікті қолдауға бағытталған қаржы ұйымдарының қызметі үшін тең құқықтық жағдайлар жасау;

қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың мүдделерін қорғаудың тиісті деңгейін, сондай-ақ халық үшін қаржылық сауаттылық пен қаржылық қолжетімділік деңгейін арттыруды қамтамасыз ету;

Ұлттық Банкпен және Үкіметпен бірлесіп, қаржылық тұрақтылық үшін тәуекел факторларын бағалау, жүйелі қаржылық дағдарыстың туындауын

болдырмау және оның салдарын барынша азайту мақсатында келісілген шешімдер кешенін әзірлеу, қабылдау және іске асыру арқылы қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге жәрдемдесу.

Үкімет, Ұлттық Банк және Агенттік осы Келісіммен мынадай міндеттерді айқындайды.

1. Сапалы экономикалық өсуді қамтамасыз ету

Үкімет макроэкономикалық тұрақтылықты қамтамасыз етуге, бюджет шығыстарының мұнай бағасына тәуелділігін төмендетуге, мемлекеттік шығыстардың тиімділігі мен тұрақтылығын арттыруға бағытталған орнықты және болжамды фискалдық саясат жүргізетін болады.

Мемлекеттік қаржыны шоғырландыру және олардың мұнай түсімдеріне тәуелділігін төмендету мақсатында 2024 жылдан бастап республикалық бюджеттің параметрлерін қалыптастыру және нақтылау кезінде, оның ішінде республикалық бюджет шығыстарының өсу қарқыны бойынша контрциклдік бюджеттік қағидаларды қайтару және кейіннен қатаң сақтау қамтамасыз етілетін болады.

Үкімет бюджеттік жоспарлау сапасын және мемлекеттік шығыстардың тиімділігін арттыру бойынша жұмыс жүргізетін болады.

Ұлттық қордан республикалық бюджетке берілетін нысаналы трансферттер аса маңызды инфрақұрылымдық жобаларды және жалпыелдік ауқымдағы жобаларды қаржыландыруға ғана тартылатын болады.

Ұлттық қордан бюджетке берілетін кепілдендірілген трансферттерді қамтамасыз ету үшін ішкі валюта нарығында Ұлттық қордың қажетті валюталық активтерін жоспарлы түрде айырбастау жүргізілетін болады.

Ұлттық қордың активтерін басқару шеңберінде Ұлттық Банктің мақсаты ұзақ мерзімді көкжиекте тәуекел деңгейі қалыпты болған кезде табыстылықты арттыруды қамтамасыз ету болып табылады.

Үкімет салық салынатын базаны кеңейту, салықтық әкімшілендірудің тиімділігін және мұнайға қатысты емес салықтардың жиналуын арттыру негізінде шоғырландырылған салық түсімдерінің өсуін ынталандыруға, есепке алу жүйесін автоматтандыру арқылы «көлеңкелі» экономиканы қысқартуға және есеп айырысудың қолма-қол ақшасыз нысандарын қолдану аясын кеңейтуге бағытталған бюджеттік кірістер саласындағы саясатты іске асыру жөніндегі жұмысты жалғастырады. Бюджеттік саясаттың шекті параметрлерін (нысаналы бағдарларды) айқындау жөніндегі ұсыныстарды тұжырымдау шаралары қабылдаданады. Бюджеттік саясат моделі «бюджеттік басқарудан» «нәтижелерді басқаруға» көшу арқылы реформаланады.

Үкімет сыртқы күйзелістердің Қазақстан экономикасына теріс әсерін барынша азайту үшін мұнайға қатысты емес сауда балансының тапшылығын төмендету мақсатында шаралар кешенін қабылдау үшін сыртқы тауар айналымын, сауда жағдайларын, инвестициялар мен төлем балансы тәуекелдерін мониторингтеуді жалғастырады.

Сондай-ақ отандық банктер бизнес пен инвестициялар үшін қолайлы

жағдайлар жасау жөніндегі жұмысқа тартылатын болады.

Қазақстандық өнім өндірушілердің бағалық бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін шикізат пен аралық материал импортын арзандату жөніндегі жұмыс жалғастырылатын болады.

2023 жылдың соңына қарай азық-түлік тауарларын тұтынудағы импорттың үлесін 15,5 %-ға дейін төмендету арқылы, оның ішінде жаңа құс фабрикалары мен ет комбинаттарын, сүт зауыттарын пайдалануға беру, алма бақтарын салу есебінен елдің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс жалғастырылады.

Тарифтік саясат шеңберінде Үкімет табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтерінің тиімді құнын қалыптастыру, инвестициялық бағдарламаларды іске асыруды және осы субъектілердің негізгі қорларын жаңартуды қамтамасыз ету, сондай-ақ тұтынушы үшін ұсынылатын көрсетілетін қызметтердің қолжетімділігі мен сапасын қамтамасыз ету мақсатында оларды реттеу жөніндегі тәсілдерді жетілдіруді жалғастырады.

Үкімет монополиялық және олигополиялық нарықтарды қоспағанда, бағалар мен тарифтерді мемлекеттік реттеуден кезең-кезеңімен бас тарту жөнінде шаралар қабылдайтын болады.

Коммуналдық саланы жаңғырту мақсатында «Инвестициялар орнына тариф» жаңа тарифтік саясатына көшу қамтамасыз етіледі.

Үкімет, Ұлттық Банк пен Агенттік жеке кәсіпкерлікті қалыптастыру және оны дамытуды ынталандыру үшін мемлекеттің бәсекелестік саясатын сапалы жүргізу, нарықтық экономика заңдарын ұстану және нарықтың барлық қатысушылары үшін қолайлы бизнес-орта мен тең жағдайлар жасау бірінші кезектегі міндеттер болып табылатынын мойындайды.

Ұлттық Банк экономиканы қолдау бағдарламаларына өзінің қатысуын кезең-кезеңімен қысқарту бағытын жалғастырады.

Үкімет, Ұлттық Банк пен Агенттік көлеңкелі секторды төмендету жөніндегі шаралардың экономиканы дамытуға, халықтың өмір сүру сапасын арттыруға, іскерлік белсенділікке, салық түсімдерінің өсуіне оң ықпалын сезінеді.

Үкімет Ұлттық Банкпен бірлесіп, көлеңкелі экономиканың мөлшерін азайту үшін қолма-қол ақшасыз төлемдердің үлесін арттыру және нарыққа қатысушылардың шығыстарын барынша азайту, инновациялық және бәсекелестік ортаны дамыту жұмысын жүргізетін болады.

2. Ақша-кредит саясаты және инфляция деңгейін тұрақтандыру

Ақша-кредит саясатының негізгі мақсаты баға тұрақтылығын қамтамасыз ету болып табылады, ол белгіленген нысаналы бағдарлар деңгейінде инфляцияны төмендету мен ұстап тұрудан көрініс табады.

Инфляциялық таргеттеу режиміндегі ақша-кредит саясаты құралдарының жүйесі теңгенің құбылмалы айырбас бағамы режимі кезінде пайыздық саясатқа баса назар аудара отырып қолданылады.

Ұлттық Банк тарапынан күш-жігер ақша-кредит саясатының

институционалдық және операциялық негіздерін нығайтуға бағытталатын болады. Бастамаларда қаржы жүйесі мен экономика жұмыс істеуінің нарықтық қағидаттарын қамтамасыз ету үшін 2023 жылдың соңына дейін экономиканы қолдайтын мемлекеттік бағдарламаларды қаржыландырудан шығу процесін аяқтауды қамтиды.

Валюталық саясат шеңберінде Ұлттық Банк теңгерімсіздіктердің жинақталуын болдырмай, сыртқы күйзелістерді сіңіретін және бір мезгілде елдің алтын-валюта резервтерін ақылға қонымды пайдалануға мүмкіндік беретін икемді бағам қалыптастыруды ұстанатын болады.

Резиденттердің сыртқы экономикалық операциялары бойынша ақшаның әкетілуіне қарсы іс-қимыл жасау мақсатында валюталық бақылаудың тиімділігін арттыруға бағытталған шаралар әзірленіп, қабылданатын болады, атап айтқанда Үкімет Ұлттық Банкпен бірлесіп, Қазақстан резиденттерінің экспорт және импорт бойынша ұлттық және шетел валютасын репатриациялау жөніндегі талаптарды орындауын бақылау функцияларын Ұлттық Банкпен Мемлекеттік кірістер комитетіне беру арқылы экспорттық-импорттық валюталық бақылау тетігін жетілдіру жұмысын жүргізетін болады.

Үкімет квазимемлекеттік сектор компанияларының валюта нарығындағы іс-қимылын үйлестіруді және оның келісімділігін, Ұлттық Банкке тұрақты негізде тиісті ақпарат беруді қамтамасыз етеді.

Үкімет Ұлттық Банкпен бірлесіп, квазимемлекеттік сектор субъектілерінің валюталық түсімді сату көлеміне мониторингті жүзеге асыратын болады.

Үкімет Ұлттық Банкпен бірлесіп, жыл сайынғы негізде квазимемлекеттік сектор субъектілерінің шетел валютасын сатып алуы, сатуы және аударуы көлемі бойынша болжамды жоспарды жасайтын болады.

Үкімет пен Ұлттық Банк ұлттық валютадағы борыштық капитал құнының индикаторын – нарық күтетін үміттерді көрсететін және инвестициялық қызметті жоспарлауға мүмкіндік беретін кірістілік қисығын қалыптастыру үшін мемлекеттік бағалы қағаздар (бұдан әрі – МБҚ) нарығын одан әрі дамыту арқылы ақша-кредит және фискалдық саясаттың үйлесімділігін арттырудың маңыздылығын түсінеді.

Борыштық орнықтылықты қамтамасыз ету мақсатында қарыз алу негізінен ішкі нарықта жүзеге асырылатын болады. Капиталдың сыртқы нарықтарына шыққан жағдайда бірінші кезекте кірістіліктің қолайлы деңгейі ескеріле отырып, теңгемен қаржыландыру құралдары қарастырылады. МБҚ-ны орналастыруда нарыққа қатысушылардың үлесін арттыру жоспарлануда. Үкімет Қаржы министрлігінің бағалы қағаздар нарығына қатысушылар үшін қолайлы кірістілік пен мерзімдер шарттарында, оның ішінде 5 жылға дейінгі өтеу мерзімімен МБҚ шығаруды қамтамасыз етеді.

Үкімет кірістілік қисығының негізгі учаскелеріндегі эталондық шығарылымдарда ішкі мемлекеттік борыштың шоғырлануын жоспарлы түрде арттыруды жалғастырады. МБҚ нарығының өтімділігін қамтамасыз ету, бәсекелестік сұранысты ынталандыру және оның болжамдығын арттыру үшін Үкімет Қаржы министрлігінің МБҚ-ны орналастыру графигін тұрақты

жариялауды және оны қатаң ұстануды қамтамасыз етеді. МБҚ өтеу графигін оңтайландырудың бенчмарктерін қадыптастыру және инвесторлар арасында ең жоғары сұранысқа ие айналыс мерзімі бар облигациялар шығаруды қамтамасыз ету мақсатында МБҚ шығарылымдарын ірілендіру және олардың ішкі қор нарығындағы жалпы санын қысқарту шаралары қабылданатын болады.

Үкімет пен Ұлттық Банк инвесторлар шеңберін кеңейту, шетелдік капиталды тарту үшін Қаржы министрлігінің бағалы қағаздарын дамушы елдердің халықаралық жаһандық индекстеріне қосу жөніндегі жұмысты жалғастырады.

Ұлттық Банк Қаржы министрлігімен және қор нарығына қатысушылармен бірлесіп, МБҚ нарығының тиімді инфрақұрылымын қалыптастыру жөніндегі жұмысты, оның ішінде халықаралық есеп айырысу ұйымдарының қатысуымен жалғастырады.

МБҚ нарығындағы негізгі тежеуші фактор бұрынғыша қайталама нарығының төмен өтімділігі болып отырғандықтан, Қаржы министрлігі Ұлттық Банкпен бірлесіп, Қаржы министрлігінің МБҚ бойынша бастапқы дилерлер жүйесін енгізу жөніндегі шараларды іске асыратын болады.

3. Қаржылық тұрақтылық және қаржы секторын дамыту

Қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін Ұлттық Банк қаржы жүйесінің жүйелік тәуекелдерін төмендетуге бағытталған макропруденциалдық саясатты қалыптастыруды жалғастырады. Осы міндет шеңберінде қаржылық тұрақтылыққа әсер ететін макроэкономикалық және макроқаржылық факторларды мониторингтеу құралдары күшейтіледі, контрциклдік макропруденциалдық шараларды енгізудің орындылығы қаралады.

Агенттік қаржы нарығының барлық секторларында тәуекелге бағдарланған тәсілге негізделген кешенді қадағалау процесін дамыту арқылы қаржы секторының тұрақтылығын арттыратын болады. Базель Банктік қадағалау комитетінің, Халықаралық сақтандыру қадағалаулары қауымдастығының (IAIS), Бағалы қағаздар жөніндегі комиссиялар халықаралық ұйымының (IOSCO) негізгі қағидаттары мен ұсынымдарына сәйкес келетін қаржылық реттеу саласындағы үздік халықаралық практикаларды енгізу жұмысы жалғастырылатын болады.

Қаржылық тұрақтылық жөніндегі кеңес Ұлттық Банк, Үкімет пен Агенттік арасында қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету мәселелері бойынша үйлестіруді жүзеге асыруды жалғастырады.

Агенттік Ұлттық Банкпен және Үкіметпен бірлесіп, Халықаралық валюта қоры мен Дүниежүзілік Банк жүргізетін Қаржы секторын бағалау бағдарламасының қорытындысы бойынша ұсынымдар енгізуді қамтамасыз ететін болады.

Атап айтқанда, төлемге қабілетсіз банктерді және мемлекеттік қатысуды реттеу тетігінің тиімділігін арттыру, оның ішінде ведомствоаралық өзара іс-қимыл және барлық қатысушылардың (Агенттік, Ұлттық Банк және Үкімет) рөлін айқындау мәселелері бойынша заңнамалық түзетулер әзірлейтін болады.

Проблемалық банктердің дәрменсіздігін реттеу Қаржылық тұрақтылық жөніндегі кеңестің «Қаржы институттарының дәрменсіздігін реттеудің тиімді режимдерінің негізгі атрибуттары» (Financial Stability Board, 2011) нұсқаулығында белгіленген осы саладағы жалпыға бірдей танылған халықаралық қағидаттарға сәйкес жүзеге асырылатын болады.

Қаржы секторының тұрақтылығын қамтамасыз ету және өтімділіктің жүйелік тәуекелін іске асыруға жол бермеу мақсатында Ұлттық Банк пен Агенттік соңғы сатыдағы қарыз беру тетігін жетілдіру, оның ішінде банктердің кепіл препозициясына тартылуын арттыру және кепілге қабылданатын активтер тізбесін кеңейту арқылы жұмысты жалғастыратын болады. Соңғы сатыдағы қарыздар уақытша өтімділік проблемалары бар төлем қабілетті қаржы институттарына ғана берілуі мүмкін.

Сонымен қатар, қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғауды қамтамасыз ету және қаржы секторының орнықтылығын арттыру мақсатында Агенттік қаржы ұйымдарының қызметіндегі тәуекелдер мен кемшіліктерді анықтауға және жоюға, ерте араласуға және уақтылы қадағалау шараларын қабылдауға бағытталған тәуекелге бағдарланған қадағалауды одан әрі дамытуды жалғастырады.

Тәуекелге бағдарланған кең ауқымды қадағалау шеңберінде Агенттік тұрақты AQR және қадағалау стресс-тестілеуі құралдарын пайдалана отырып, SREP (Supervisory Review and Evaluation process) қадағалау моделі шеңберінде негізгі тәуекелдерді талдау бойынша жұмысты жалғастыратын болады. Екінші деңгейдегі банктер капиталының ең төмен жеткіліктілігіне қадағалау үстемесі енгізіледі, онда SREP қадағалау бағалауының нәтижелері, сондай-ақ қадағалау стресс-тестілеуі нәтижелері бойынша ағымдағы және ықтимал шығындар ескерілетін болады.

Базель стандарттарына көшу процесін аяқтау үшін банктер мен банктік холдингтерді шоғырландырылған деңгейде реттеу күшейтілетін болады. Базель стандарттарына сәйкес шоғырландырылған деңгейде капиталды есептеуге, тәуекелдерді басқару жүйесіне, ішкі бақылауға, аудитке және сәйкестік рәсімдеріне қойылатын талаптар айқындалатын болады.

Стрестік активтерді одан әрі төмендету үшін заңнамалық деңгейде банктер мен цифрлық платформада микроқаржы ұйымдарының стрестік активтерді сату талаптары белгіленетін болады.

Тұтынушылық кредиттер беру тәуекелдерін төмендету және халықтың борыштық жүктемесінің өсуін шектеу жөніндегі жұмыс жалғастырылатын болады.

Экономиканы қаржыландырудағы қаржы секторының рөлін арттыру жөніндегі саясат қаржылық тұрақтылықты қолдау мен экономикалық өсу арасындағы теңгерімді қамтамасыз етуді ескере отырып іске асырылатын болады.

Кредит берудің сапалы өсуін қамтамасыз ету үшін баға мен қаржылық тұрақтылықты, фискалдық саясаттың теңгерімділігін қамтамасыз етуге бағытталған Үкіметтің, Ұлттық Банк пен Агенттіктің дәйекті және үйлестірілген

макроэкономикалық саясаты іске асырылатын болады. Банктердің экономикаға кредит беруді кеңейтуінің маңызды жүйелік факторлары экономикадағы тәуекелдердің төмендеуі және төлем қабілетті және қаржылық тұрақты бизнес субъектілері санының өсуі болады.

Нарықтық жағдайларда кредит беруді кеңейту мақсатында бизнес субъектілерін тікелей қаржыландыруда мемлекет пен квазимемлекеттік сектордың рөлі біртіндеп төмендейтін болады.

Ірі инвестициялық және инфрақұрылымдық жобаларға кредит беруді кеңейту үшін даму институттарының екінші деңгейдегі банктермен бірлесіп, синдикатталған кредит беру және қоса қаржыландыру қағидаттарында осындай жобаларды іске асыруы жөніндегі шаралар қабылданады.

Үкімет екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банк ноталарының орнына еркін өтімділікті инвестициялауы үшін «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ пен ұлттық басқарушы холдингтің өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейінгі облигацияларды шығару мүмкіндігін қарастырады, бұл ұзақ мерзімді инвестициялық жобаларға кредит беру үшін теңгемен қорландыру базасын қалыптастыруға ықпал етеді.

Қор нарығын одан әрі дамыту және оның экономиканы қаржыландырудағы рөлін арттыру шеңберінде Үкіметтің, Ұлттық Банктің және Агенттіктің шаралары институционалдық және бөлшек сауда сұранысын күшейтуге, эмитенттерді қор нарығына шығуға ынталандыруға және ондағы ұсынысты арттыруға, нарық инфрақұрылымын одан әрі дамытуға және оны цифрландыруға бағытталатын болады.

Институционалдық инвесторларды дамыту және «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ зейнетақы активтерін экономиканы қаржыландыруға тарту тиімділігін арттыру үшін салымшылардың зейнетақы жинақтарын жеке басқарушыларға беру мүмкіндігін кеңейту арқылы жеке басқарушы компаниялардың зейнетақы активтерін басқаруға қатысуын жандандыру жөніндегі шаралар іске асырылатын болады.

Қор нарығында сапалы эмитенттердің құралдарын ұсынуды арттыру үшін Үкімет «Халықтық IPO» бағдарламасын іске асыруды жалғастыратын болады.

Портфельдік инвестицияларды тарту үшін KASE және АХҚО биржасының әлеуеті кеңінен пайдаланылатын болады.

Үкімет Ұлттық Банкпен және Агенттікпен бірлесіп, АХҚО-ның шетелдік әріптестермен ынтымақтастығы мәселелері бойынша, оның ішінде санкциялық үнқатуларға жедел ден қою шаралары бойынша жалпы үйлестіру және тығыз өзара іс-қимыл қамтамасыз етілетін болады.

ESG қағидаттарын қолданудың артып келе жатқан үрдісінің маңыздылығына сүйене отырып, орнықты даму жобаларына инвестициялар тартуды ынталандыруға баса назар аударылатын болады.

Халық пен бизнесті сапасыз кәсіби көрсетілетін қызметтерден мүлктік қорғауды қамтамасыз ету үшін Үкімет Агенттікпен және Ұлттық Банкпен бірлесіп, сақтандыру тетіктері арқылы шаруашылық жүргізуші субъектілердің жауапкершілігі жүктелген сақтандыруды енгізу көзделетін экономика салалары

бөлінісіндегі қызмет түрлерінің тізбесін айқындау жұмысын жалғастырады.

Лизингтік көрсетілетін қызметтер нарығындағы тиімділікті арттыру мақсатында лизингтік қаржыландыру жөніндегі мемлекеттік бағдарламаларды іске асыруға жеке лизингтік компаниялардың қатысуын кеңейту мәселесі пысықталатын болады.

Үкімет Ұлттық Банкпен, Агенттікпен бірлесіп, блокчейн технологиялары мен криптоиндустрияны қоса алғанда, кешенді цифрлық экожүйені дамытуға арналған қолайлы реттеушілік жағдайларды жасайтын болады.

Қорытынды ереже

Үкімет, Ұлттық Банк пен Агенттік осы Келісімде көрсетілген өзара іс-қимыл бағыттарымен шектелмейді. Іс-қимылдарды үйлестіру қабылданған және қабылдану болжанатын шараларды тұрақты мониторингтеу және талқылау арқылы жүзеге асырылатын болады.

Қазақстан Республикасының Үкіметі, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі арасындағы макроэкономикалық саясат шараларын үйлестіру туралы 2023 – 2025 жылдарға арналған келісімді іске асыру жөніндегі жол картасы

Р/с №	Іс-шараның атауы	Аяқталу нысаны	Орындалу мерзімі	Жауапты орындаушылар
1	2	3	4	5
1. Сапалы экономикалық өсуді қамтамасыз ету				
1	Бюджеттік саясаттың шекті параметрлерін (нысаналы бағдарларды) айқындау жөнінде ұсыныстарды тұжырымдау	Үкіметке ақпарат	2023 жылғы желтоқсан	ҰЭМ, Қаржымині, ҰБ (келісу бойынша)
2	2024 және одан кейінгі жылдарға арналған республикалық бюджеттің параметрлерін, оның ішінде республикалық бюджет шығыстарының өсу қарқыны бойынша қалыптастыру және нақтылау кезінде контрциклдік бюджеттік қағиданы сақтау	Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2024 – 2026 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» және «2024 – 2026 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» заңдары	жыл сайын, желтоқсан	ҰЭМ, Қаржымині, ҰБ (келісу бойынша)
3	Экономиканың мемлекеттік, квазимемлекеттік және жеке секторларының іске асырылатын және іске асырылуы жоспарланатын инвестициялық жобалары бойынша инвестициялардың нақты және болжамды көлемдері және оларды ай сайынғы бөлуде іске	ҰБ-ға ақпарат	2023 – 2025 жылдардағы есепті тоқсаннан кейінгі айдың әрбір 10-шы күні	СИМ, ҰЭМ, ИИДМ, СИМ, Қаржымині, «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ

1	2	3	4	5
	асыру (игеру) мерзімдері бөлігінде ақпарат беру			(келісу бойынша), «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ (келісу бойынша), басқа КМС субъектілері (келісу бойынша), «Атамекен» ҰКП (келісу бойынша)
4	«Инвестиция орнына тариф» жаңа тарифтік саясатына көшу	Үкіметке ақпарат	жыл сайын, 2023 – 2025 жылдар	ҰЭМ, ЭМ, ИИДМ, Қаржымині, СИМ
5	Мұнай мен газ конденсатын өндіру мен экспорттаудың жоспарлы және нақты көлемдері, сондай-ақ мұнай өнімдерін (тауарлық бензин, керосин, дизель отыны, тауарлық мазут) және сұйытылған газды ішкі өндірудің, өңдеудің және экспорттаудың нақты көлемдері бойынша облыстар, кәсіпорындар, кен орындары, мұнай өңдеу зауыттары мен газ өңдеу зауыттары, экспорттық тасымалдау арналары (Каспий құбыр консорциумы, Атырау-Самара, Ақтау теңіз порты, Атасу-Алашанькоу Қазақстан-Қытай құбыры, теміржол) бойынша егжей-тегжейлі бөліністе ай сайынғы ақпаратты ұсыну	ҰБ-ға ақпарат	2023 – 2025 жылдардағы есепті тоқсаннан кейінгі айдың әрбір 15 күні	ЭМ
6	Сыйақы мөлшерлемесінің бір бөлігін субсидиялаудан кредиттер бойынша ішінара кепілдік беруге баса назар аудара отырып, кәсіпкерлікті тікелей қаржылық қолдауды кезең-кезеңімен қысқарту	Үкіметке ақпарат	жыл сайын, 2024 – 2025 жылдар	ҰЭМ, Қаржымині, ҚНРДА (келісу бойынша), ҰБ (келісу бойынша)

1	2	3	4	5
7	Монополиялық және олигополиялық нарықтарды қоспағанда, бағалар мен тарифтерді мемлекеттік реттеуден кезең-кезеңдермен бас тарту	ҰБ-ға ақпарат	2023 жылғы шілде, 2024 жылғы ақпан, 2024 жылғы шілде, 2025 жылғы ақпан	ҰЭМ, ЭМ, СИМ, ИИДМ, ДСМ, Еңбекмині, ЦДИАӨМ, АШМ, СЖРА (келісу бойынша)
8	Ұзақ мерзімді инвестициялық жобаларға кредиттер беру мақсатында екінші деңгейдегі банктердің еркін өтімділікті инвестициялауы үшін «Самұрық-Қазына» ҰЭҚ» АҚ және ұлттық басқарушы холдингінің өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейінгі облигацияларды шығару мүмкіндігін қарау	Үкіметке және ҰБ-ға ақпарат	2023 жылғы желтоқсан	«Самұрық-Қазына» ҰЭҚ» АҚ (келісу бойынша), «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ (келісу бойынша)
2. Ақша-кредит саясаты және инфляция деңгейін тұрақтандыру				
9	Инфляцияның қолданыстағы нысаналы мәндерінің ішкі экономикадағы қалыптасқан жағдайларға және сыртқы ортадағы өзгеріп жатқан жағдайларға сәйкестігін бағалауды жүргізу	ҰБ Басқармасының қаулысы	2023 жылғы шілде	ҰБ (келісу бойынша)
10	Орта мерзімді перспективада инфляцияны кезең-кезеңімен төмендету	Ақша-кредит саясаты комитетінің қаулысы	базалық мөлшерлемені белгілеу кестесіне сәйкес	ҰБ (келісу бойынша)
11	Қазақстан резиденттерінің экспорт және импорт бойынша ұлттық және шетел валюталарын репатриациялау жөніндегі талаптарды орындауын бақылау жөніндегі функцияларды Ұлттық Банктен Мемлекеттік кірістер комитетіне беру арқылы экспорттық-импорттық валюталық бақылау тетігін жетілдіру	Үкіметке ақпарат	2023 жылғы желтоқсан	ҰБ (келісу бойынша), Қаржымині

1	2	3	4	5
12	Квазимемлекеттік сектор компанияларының валюта нарығындағы іс-әрекеттерін үйлестіру және келісімділігін арттыру мақсатында инвестициялық бағдарламаларды іске асыру және сыртқы борышқа қызмет көрсету үшін қажетті көлемді ескере отырып, валюталық активтерді айырбастау жөніндегі болжамды жоспарды әзірлеу	Үкіметке және ҰБ-ға ақпарат	жыл сайын, 2023 – 2025 жылдардағы желтоқсан	ҰЭМ, «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ (келісу бойынша), «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ (келісу бойынша)
13	Квазимемлекеттік сектор субъектілерінің валюта нарығындағы іс-қимылдарын үйлестіру	Үкіметке ақпарат	жыл сайын, 2024 – 2026 жылдардағы қаңтар	ҰЭМ, ҰБ (келісу бойынша), «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ (келісу бойынша), «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ (келісу бойынша)
14	Мемлекеттік борышты белсенді басқаруды қамтитын мемлекеттік бағалы қағаздар нарығын дамыту және мемлекеттік борышты басқару жөнінде ұсыныстар әзірлеу	Үкіметке ақпарат	2023 жылғы желтоқсан	Қаржымині, ҰБ (келісу бойынша), ҰЭМ
15	МБҚ орналастыруда нарықтық қатысушылардың үлесін ҚР Қаржымині жалпы облигациялық борышының 50 %-ына дейін арттыру (тек теңгелік облигацияларды ескере отырып)	Үкіметке ақпарат	жыл сайын, 2024 – 2026 жылдардағы қаңтар	Қаржымині, ҰБ (келісу бойынша), ҚНРДА (келісу бойынша)
16	GBI-ЕМ JPMorgan индексіне кіру жөніндегі жұмыстар шеңберінде МБҚ қайталама нарығының өтімділігін арттыру жөніндегі бастамаларды іске асыру: Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі	Үкіметке ақпарат	жыл сайын, 2024 – 2026 жылдардағы қаңтар	Қаржымині

1	2	3	4	5
	МБҚ орналастыру графигін тұрақты жариялау және оны қатаң ұстану; JPMorgan талабына сәйкес келетін көлемде 10 жылға дейінгі мерзіммен кірістілік қисығында бенчмарктер қалыптастыру; тіркелген кірістілігі бар Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі МБҚ шығарылымдарының жалпы санын қысқарту (оның ішінде қолайлы нарықтық конъюнктура болған жағдайда ішкі қор нарығында МБҚ-ны кері сатып алу есебінен); үкіметтік борышқа қызмет көрсетуге арналған шығыстары өспеген жағдайда жаңа эмиссиялар шығаруды шектеу			
17	Қазақстандық қор нарығына Euroclear енгізу тетігі ретінде «direct link» моделін айқындау	Үкіметке ақпарат	2023 жылғы желтоқсан	Қаржымині, ҰБ (келісу бойынша), ҰЭМ
18	МБҚ нарығының тиімді инфрақұрылымын, оның ішінде халықаралық есеп айырысу ұйымдарының қатысуымен қалыптастыру	Үкіметке ақпарат	жыл сайын, 2024 – 2026 жылдардағы қаңтар	ҰБ (келісу бойынша), Қаржымині, ҰЭМ
19	Қаржы министрлігінің мемлекеттік облигациялар нарығында бастапқы дилерлер институтын енгізу мәселесін пысықтау	Үкіметке ақпарат	2024 жылғы қаңтар	Қаржымині, ҰБ (келісу бойынша)
20	Қаржы министрлігінің мемлекеттік облигациялар нарығында бастапқы дилерлер институтын енгізу	Үкіметке ақпарат	2025 жылғы қаңтар	Қаржымині, ҰБ (келісу бойынша)
21	20 инвестициялық жобаны іске асыру: құс етін өндіретін 8 құс фабрикасы;	Үкіметке ақпарат	жыл сайын, 2023 – 2025	АШМ, мүдделі МО

1	2	3	4	5
	8 ет комбинаты; 4 сүт-тауар фермасы		жылдардағы желтоқсан	
22	Агроөнеркәсіптік кешенді инвестициялық субсидиялау шеңберінде алма өсіру бойынша қарқынды өсім беретін бақтар салу	Үкіметке ақпарат	жыл сайын, 2023 – 2025 жылдардағы желтоқсан	АШМ, мүдделі МО
23	Азық-түлік қауіпсіздігін арттыру және азық-түлік тауарларын тұтынудағы импорт үлесін 2023 жылы 15,5 %-ға дейін төмендету жөнінде шаралар қабылдау	Үкіметке ақпарат	2023 жылғы желтоқсан	АШМ, ҰЭМ, СИМ, «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ (келісу бойынша), «Самұрық- Қазына» ҰӘҚ» АҚ (келісу бойынша), КМС (келісу бойынша)
3. Қаржылық тұрақтылық және қаржы секторын дамыту				
24	Қаржылық тұрақтылыққа әсер ететін макроэкономикалық және макроқаржылық факторларды мониторингтеу	Қаржылық тұрақтылық кеңесінің хаттамасы	жыл сайын, 2023 – 2025 жылдардағы ІІІ тоқсан	ҰБ (келісу бойынша), ҚНРДА (келісу бойынша), Қаржымині, ҰЭМ
25	Тұтынушылық кредит беру тәуекелдерін азайту және халықтың борыштық жүктемесінің өсуін шектеу жөнінде шаралар қабылдау	Үкіметке ақпарат	2023 жылғы қараша	ҚНРДА (келісу бойынша), ҰБ (келісу бойынша), ҚКҚ (келісу бойынша), Қаржымині, ҰЭМ
26	Қаржылық тұрақтылық тәуекелдерін бағалау	Қаржылық тұрақтылық	жыл сайын,	ҰБ (келісу

1	2	3	4	5
	рәсімдерін дамыту мақсатында ұсынымдар тұжырымдау	кеңесінің хаттамасы	2023 – 2025 жылдардағы IV тоқсан	бойынша), ҚНРДА (келісу бойынша)
27	Төлемге қабілетсіз банктерді реттеу және мемлекеттік қатысу тетігінің тиімділігін арттыру, оның ішінде ведомствоаралық өзара іс-қимыл жасау және барлық қатысушылардың рөлін айқындау мәселелері бойынша заңнамалық түзетулер тұжырымдау	Заң жобасы	2024 жылғы I тоқсан	ҚНРДА (келісу бойынша), ҰБ (келісу бойынша), Қаржымині, ҰЭМ
28	Стрестік активтерді сатып алу және сату бойынша цифрлық платформалар үшін құқықтық негіз құру	Үкіметке ақпарат	2023 жылғы желтоқсан	ҚНРДА (келісу бойынша), ҰБ (келісу бойынша), ҚКҚ (келісу бойынша), Қаржымині, ҰЭМ
29	IPO/SPO-ны да жүргізе отырып, жекешелендіру бағдарламасын одан әрі іске асыру	Үкіметке ақпарат	жыл сайын, 2023 – 2025 жылдардағы желтоқсан	ҰЭМ, «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ (келісу бойынша), Қаржымині, ҚНРДА (келісу бойынша), ҰБ (келісу бойынша), ЦДИАӨМ
30	Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің дерекқорындағы халықтың табысы туралы сәйкестендіруден алынған деректер негізінде халықтың борыштық жүктемесіне кешенді зерттеу	Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне ақпарат	2023 жылғы желтоқсан	ҰБ (келісу бойынша), Еңбекмині

1	2	3	4	5
	жүргізу			

Ескертпе: аббревиатуралардың толық жазылуы:

АШМ – Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі

«Бәйтерек» ҰБХ» АҚ – «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы

ДСМ – Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі

Еңбекмині – Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі

ЖАО – жергілікті атқарушы органдар

ЖІӨ – жалпы ішкі өнім

ИИДМ – Қазақстан Республикасының Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі

КМС – квазимемлекеттік сектор

Қаржымині – Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі

ҚҚҚ – Қазақстан қаржыгерлері қауымдастығы

ҚНРДА – Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі

МБҚ – мемлекеттік бағалы қағаздар

МО – мемлекеттік органдар

«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ – «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы

СЖРА – Қазақстан Республикасының Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігі

СИМ – Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігі

СІМ – Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрлігі

ҰБ – Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

ҰЭМ – Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі

ЦДИАӨМ – Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі

ЭМ – Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі